

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
10.9.2020
Taltionumero
3628
Diaarinumero
3259/3/19

1 (7)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus
Valittaja X:n kaupungin vammaissosiaalityön palvelut
Päätös, jota valitus koskee

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus 7.6.2019 nro 19/0343/3

Asian aikaisempi käsittely

A on hakenut vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) mukaista henkilökohtaista apua.

X:n kaupungin perusturvajaoston alainen viranhaltija on 9.8.2018 tekemällä päätöksellä hylännyt hakemuksen. Päätöksen perusteluissa on muun ohella todettu, että A:n vanhemmat ovat muuttaneet Y:n kaupungista X:n kaupunkiin syksyllä 2017. A on ollut tuolloin 17-vuotias ja opiskellut päätoimisesti Z:n kunnassa ammattiopistossa ensimmäistä lukukautta. Hän on viettänyt X:n kaupungissa vain viikonloppuja ja koulun loma-aikoja. A:n kotikunta on ollut X:n kaupunki vain lyhyen aikaa. Tuona aikana hänellä on ollut Z:n kaupungissa asunto päätoimista opiskelua varten ja hän on pääosan tuosta ajasta viettänyt Z:n kaupungissa. Vaikka A:n vanhemmat asuvat X:n kaupungissa ja hän vierailee vanhempiensa luona usein, ei voida katsoa, että hänellä on kiinteä yhteys X:n kaupunkiin Z:n kaupungin sijaan. A ei ole 1.9.2017 jälkeen tosiasiallisesti asunut X:n kaupungissa, eikä hänellä ole vanhempiensa ja kodin lisäksi muita yhteyksiä X:n kaupunkiin. Koska X:n kaupungin ei katsota olevan A:n kotikunta, sillä ei ole velvollisuutta myöntää ja järjestää hänelle henkilökohtaista apua.

X:n kaupungin perusturvajaosto on päätöksellään 18.9.2018 (§ 72) hylännyt A:n oikaisuvaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään kumonnut X:n kaupungin perusturvajaoston päätöksen ja palauttanut asian jaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat säännökset ja lain esityöt

Sosiaalihuoltolain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella kunnassa oleskelevalla henkilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu. Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa henkilöllä on oikeus saada riittävät sosiaalihuollon palvelut kotikuntalaissa tarkoitetulta kotikunnaltaan tai siltä kuntayhtymältä, johon kotikunta kuuluu, ellei muualla laissa toisin säädetä.

Lain 14 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kunnallisina sosiaalipalveluina on huolehdittava myös vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa.

Vammaispalvelulain 3 §:n 1 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että vammaisille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kotikuntalain 2 §:n 1 momentin mukaan henkilön kotikunta on jäljempänä tässä laissa säädetyn poikkeuksin, joista nyt esillä olevassa asiassa ei ole kysymys, se kunta, jossa hän asuu.

Pykälän 2 momentin mukaan jos henkilöllä on käytössään useampia asuntoja tai jos hänellä ei ole käytössään asuntoa lainkaan, hänen kotikuntansa on se kunta, jota hän perhesuhteidensa, toimeentulonsa tai muiden vastaavien seikkojen johdosta itse pitää kotikuntanaan ja johon hänellä on edellä mainittujen seikkojen perusteella kiintein yhteys.

Pykälän 3 momentin mukaan jos henkilön omaa käsitystä kotikunnastaan ei ole voitu selvittää, hänen kotikuntansa on se kunta, johon hänellä on katsottava olevan kiintein yhteys asumisensa, perhesuhteidensa, toimeentulonsa ja muiden vastaavien seikkojen johdosta.

Kotikuntalakia koskevan hallituksen esityksen (HE 104/1993 vp) 2 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännöksessä asumisella tarkoitetaan henkilön tosiasiallista asumista tietyssä Suomen kunnassa ja säännöksen tarkoituksena on siis totuudenmukainen rekisteröinti. Määriteltäessä henkilön kotikuntaa pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa pääpaino on ensisijaisesti annettava henkilön omalle käsitykselle kotikunnastaan. Henkilön oma subjektiivinen käsitys ei ole kuitenkaan ainoa ratkaiseva tekijä, vaan hänellä tulee myös objektiivisesti havaittavien tosiseikkojen mukaan olla kiinteä yhteys ilmoittamaansa kuntaan. Tällaisia huomioon otettavia tosiseikkoja, jotka osoittavat, että henkilöllä on ilmoittamaansa kuntaan kiinteä yhteys, ovat henkilön perhesuhteet, joilla tarkoitetaan henkilön siteitä perheeseensä ja perheen yhteiseen asuntoon eli kotiin, hänen toimeentulonsa, jolla tarkoitetaan henkilön työskentelyä tai muuta taloudellista yhteyttä määrättyyn asuinpaikkaan tai muut vastaavat seikat, kuten esimerkiksi sukulaisuus-, kasvatus- tai hoitosuhde.

Asiassa saatu selvitys ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Väestötietojärjestelmän mukaan valittajan kotikunta on 1.9.2017 alkaen ollut X ja hänen vakituinen osoitteensa tuosta päivästä alkaen on ollut --, X:n kaupunki. Asiassa saadun selvityksen perusteella valittajan perhe on syksyllä 2017 muuttanut Y:n kaupungista X:n kaupunkiin. Valittaja on ollut tuolloin alaikäinen ja opiskellut Z:n kaupungissa ammattiopistossa. Valittaja on ollut X:n kaupungissa viikonloppuisin ja koulun loma-aikoina ja hän on viettänyt kesän 2018 X:n kaupungissa. Valittaja on tullut täysi-ikäiseksi 9.6.2018. Z:n kaupungissa valittaja on asunut soluasunnossa opiskelija-asuntolassa. Valittajan opiskelun on ollut tarkoitus jatkua Z:n kaupungissa vuoteen 2020 saakka. Valittaja on pitänyt kotikuntanaan X:n kaupunkia ja esittänyt, että hänellä on kodin ja perheen lisäksi muina siteinä X:n kaupunkiin ystäviä, tukiverkostoa sekä hoitosuhde X:n kaupungissa sijaitsevaan keskussairaalaan.

Asiassa saadun selvityksen perusteella valittaja on viettänyt säännöllisesti koulussa käynnin ulkopuolisen ajan X:n kaupungissa perheensä kodissa. Valittaja on asunut perheen kodissa muun muassa kesän 2018 ja hänellä on perheen kodissa oma huone. Tähän nähden ei voida katsoa, että valittaja ei olisi tosiasiallisesti asunut lainkaan X:n kaupungissa. Edellä todettu huomioon ottaen valittajan perheen muuttamisen ajankohdalla Y:n kaupungista X:n kaupunkiin ei ole oikeudellista merkitystä arvioitaessa valittajan opiskelija-asunnossa asumisen vaikutusta hänen kotikuntaansa. Valittajalla on siten ollut asunto sekä Z:n kaupungissa että X:n kaupungissa. Asiaa ei ole aihetta arvioida toisin sillä perusteella, että valittaja on tullut täysi-ikäiseksi.

Valittaja on asunut suurimman osan vuodesta Z:n kaupungissa opiskelusta johtuen. Asiassa esiin tulleina valittajan siteinä Z:n kaupunkiin voidaan kuitenkin pitää lähinnä opiskelupaikkaa ja soluasuntoa. Kun otetaan huomioon valittajan Z:n kaupunkiin asumisolosuhteista saatu selvitys, opiskelun tilapäisyys, X:n kaupungin kodista ja asumisesta saatu selvitys, perhe- ja ystävyysyhteys X:n kaupungissa sekä hoitosuhde X:n kaupungissa sijaitsevaan sairaalaan, voidaan valittajalla katsoa olevan kiintein yhteys X:n kaupunkiin. Tähän nähden ja kun valittaja on pitänyt X:n kaupunkia kotikaupunkinaan, hänen kotikuntanaan olisi tullut pitää kotikuntalain 2 §:n 2 momentin säännös huomioon ottaen X:n kaupunkia. Koska perusturvajaostolla on ollut valittajan kotikunnasta eri käsitys, on valituksenalainen päätös kumottava ja asia palautettava perusturvajaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

X:n kaupungin vammaissosiaalityön palvelut on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja X:n kaupungin perusturvajaoston päätös 18.9.2018 (§ 72) saatetaan voimaan.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

X:n kaupunkia ei voida A:n tilanteessa pitää hänen kotikuntanaan, jolla olisi velvollisuus järjestää hänelle vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua. A:lla on kiintein yhteys Z:n kaupunkiin, jossa hän asuu ja opiskelee täysipäiväisesti. A on hakenut vammaispalvelulain 8 c §:n mukaista henkilökohtaista apua päivittäisiin toimiin, opiskeluun ja harrastuksiin. Henkilökohtaisen avun tarve on Z:n kaupungissa. Vastuu A:n sosiaalihuollon palveluiden järjestämisestä kuuluu Z:n kaupungille.

A on antanut selityksen, jossa on vaadittu valituksen hylkäämistä ja esitetty muun ohella seuraavaa:

Väestötietorekisteriin on merkitty A:n kotikunnaksi X:n kaupunki. A:lla on kiinteät yhteydet X:n kaupunkiin, sillä hänen vanhempansa asuvat X:n kaupungissa ja hänellä on oma huone vanhempiensa talossa sekä hoitosuhde keskussairaalaan. Maistraatin mukaan opiskelija saa valita kotikuntansa opiskelujen vuoksi, ja A:n kotikuntana on pysynyt X:n kaupunki.

Vammaisen henkilön omalla mielipiteellä on kotikunta-asiassa suuri merkitys. Valituksessa on mainittu, että palveluiden tarve on Z:n kaupungissa. A on hakenut vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua Z:n kaupunkiin, sillä siellä hän opiskelee ja tarvitsee henkilökohtaista apua. Oleskelu Z:n kaupungissa on kuitenkin tilapäistä, sillä A oleskelee siellä vain siihen saakka, kunnes hän saa opintonsa valmiiksi.

X:n kaupungin vammaissosiaalityön palvelut on antanut vastaselityksen, joka on annettu tiedoksi A:lle.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Anne E. Niemi
oikeusneuvos

Outi Suviranta
oikeusneuvos

Toomas Kotkas (t)
oikeusneuvos

Ari Wirén
oikeusneuvos

Antti Pekkala
oikeusneuvos

Johanna Haapala-Mrena
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös X:n kaupungin vammaissosiaalityön palvelut, oikeudenkäyntimaksu 510 euroa

Jäljennös Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
A